ARCHEOLOGIENOTA

IZEGEM BOSMOLENS
(prov. WEST-VLAANDEREN)

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Auteurs: Daphné VERAART, Sadi MARÉCHAL

Monument Vandekerckhove nv
Oostrozebekestraat 54
8770 INGELMUNSTER

Afdeling Archeologie
Projectcode: 2016K293

- **Administratieve gegevens**

➔ Initiatiefnemer: zie privacyfiche
➔ Erkende archeoloog: Daphné Veraart, OE/ERK/Archeoloog/2017/00185
➔ Erkende archeoloog rechtspersoon: Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat 54, 8770 Ingelmunster, OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
➔ Locatiegegevens: Izegem, Kokelarestraat (zie plan in bijlage 2 en 3 bij het verslag van resultaten bureauonderzoek)
➔ Lambertcoördinaten: X: 677758,5, Y: 178023,36; X: 67870,9, Y: 178153,17
➔ Kadastergegeven**s:** Izegem, Afdeling 4, Sectie D, 246t2, 246v2, 246w2 (zie plan in bijlage 3 bij het verslag van resultaten bureauonderzoek)

- **Aanleiding vooronderzoek**

➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

- **Resultaten vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**

➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

- **Gemotiveerd advies**

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig, alle relevante beschikbare bronnen zijn teruggevonden en zijn geraadpleegd. De geplande bebouwing en parking zullen voor een belangrijke bodemverstoring zorgen over een groot deel van het terrein. Het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet staven. Er is geen indicatie op de aanwezigheid van een begraven bodem waardoor de kans op een *in situ* steentijdsite laag wordt ingeschat. Ook voor de periode na ca. 1770 is de verwachting laag, gezien de historische kaarten een onbebouwd gebied tonen. Voor de overige perioden is het archeologisch potentieel moeilijker in te schatten doordat de kennis uit de onmiddellijke omgeving (door de stand van het onderzoek) eerder beperkt is. Via vooronderzoek met ingreep in de bodem kan worden nagegaan of er een archeologische site aanwezig is op het projectgebied. De onderzoeksmethode via proefsleuven is hiervoor de meest geschikte methode. Voor een uitgebreide evaluatie van de verschillende onderzoeksmethoden wordt verwezen naar het verslag van resultaten (hoofdstuk 2.5.).

Hieronder worden de voorwaarden beschreven waaraan de verschillende onderzoeksfases moeten voldoen. Het uitgestelde traject is noodzakelijk aangezien het

grootste deel van het projectgebied zodanig bebouwd is, dat een terreinonderzoek enkel kan plaatsvinden na afbraakwerken, en deze kunnen pas worden uitgevoerd na het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning.

- **Planafbakening**

De totale site heeft een oppervlakte van ongeveer 6081m², waarvan slechts 1637m² niet bebouwd of verhard is. De sloopwerken en verwijdering van de huidige bebouwing en verharding betreft dus ongeveer 73% van de totale oppervlakte (zie figuur 1 en bijlage 19 in Verslag van Resultaten). Enkel indien tijdens de sloopwerken (en mogelijk bijkomende controleboringen) zou blijken dat de bodem volledig verstoord is of dat het archeologische niveau zich onder de geplande verstoringsdiepte zou bevinden, kunnen bepaalde zones uitgesloten worden van het proefsleuvenonderzoek. In de Roterijstraat worden geen ingrepen in de bodem uitgevoerd (zie 1.2.3 in Verslag van Resultaten), waardoor dit gedeelte van het projectgebied kan worden uitgesloten van verder onderzoek.

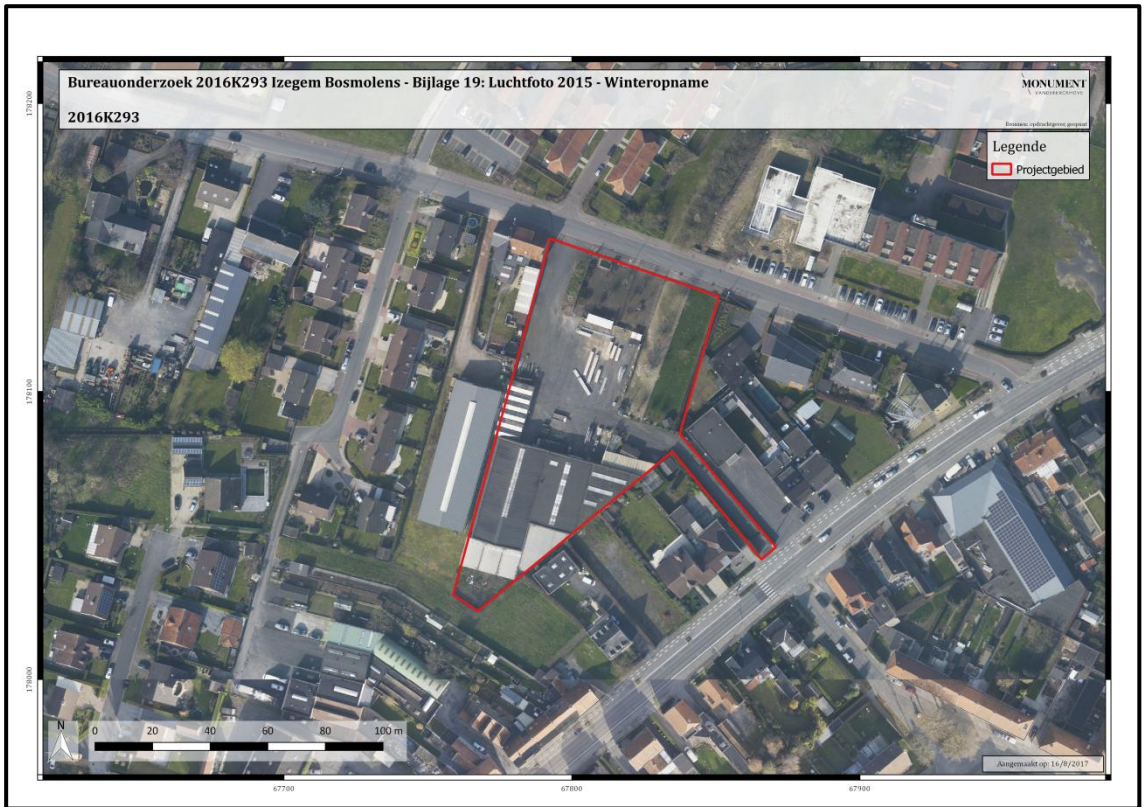

Figuur 1: Luchtfoto uit 2015 met aanduiding van het projectgebied (bron: www.geopunt.be)

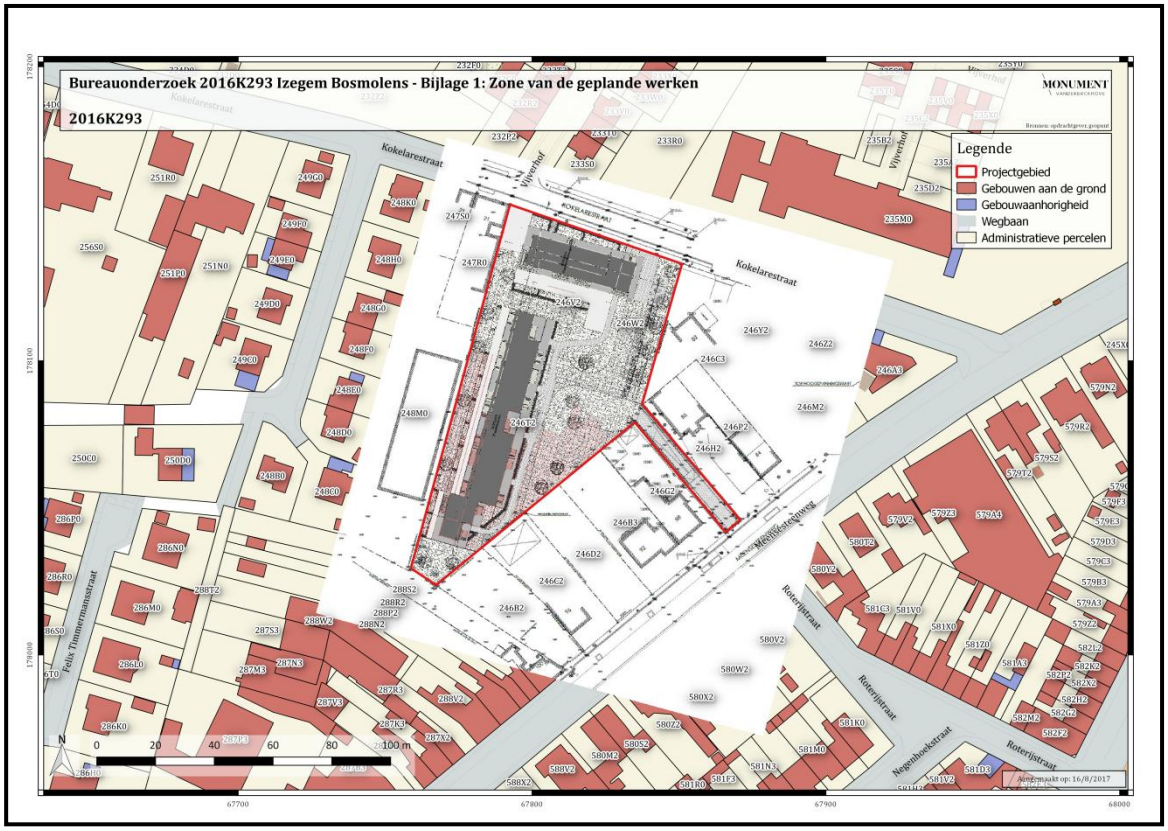

Figuur 2: Gegeorefeerd plan met aanduiding van de betrokken percelen (bron: initiatiefnemer; GRB: www.geopunt.be)

- **Vraagstelling**

Het doel van het onderzoek is om te achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de ontwikkeling van het projectgebied. Hieronder worden de specifieke (niet limitatieve) onderzoeksvragen weergegeven. De onderzoeksmethode is succesvol beëindigd wanneer haar vraagstellingen succesvol kunnen worden beantwoord. Zolang niet alle onderzoeksvragen succesvol kunnen worden beantwoord, dient men over te gaan op de volgende onderzoeksmethode zoals besproken in hoofdstuk 2.5. van het verslag van resultaten.

  - **Proefsleuven/proefputten:**
    - Heeft de huidige bebouwing een verstoring van de bodem meegebracht? Zo ja, in welke mate?
    - Is er een archeologisch niveau aanwezig, en op welke diepte bevindt zich dit?
    - Kan de aanwezigheid van een archeologische site binnen het projectgebied worden uitgesloten?

- Zijn er archeologische sporen aanwezig?
- Welke is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten?
- Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Is er een archeologische site aanwezig binnen het projectgebied?
- Welke zijn de verder te nemen maatregelen i.f.v. de geplande werken?

- **Plan van aanpak**

Hieronder wordt de te hanteren techniek beschreven:

- **Opvolging van de sloopwerken**

Bij de sloop van de bestaande gebouwen en verharding dient een erkend archeoloog aanwezig te zijn zodra onder het maaiveldniveau gegaan wordt.

- **Proefsleuven/proefputten**

Teneinde na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, dient gebruik gemaakt van de inplanting van parallelle ononderbroken proefsleuven over het volledige onderzoeksgebied, met uitzondering van de Roterijstraat (zie figuur 3 en bijlage 2). Bij de inplanting bedraagt de afstand tussen de proefsleuven minimum 12m en maximum 15m (van middenpunt tot middenpunt)[1]. Voor de uitgraving wordt gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. De sleuven zijn 1,80 tot 2m breed en bij voorkeur noordwest-zuidoost georiënteerd. Op die manier is er het meeste kans om sporen van oude landelijke gebouwen die in de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen hoofdzakelijk zuidoost-noordwest zijn georiënteerd, aan te snijden. Per sleuf en minstens om de 50m wordt machinaal een profielput aangelegd, op een dermate manier dat er een geschrankt patroon ontstaat en men in feite om de 25m een zicht heeft op de bodemopbouw van het onderzoeksterrein.

[1] Als men de kosten-baten afweging maakt, is deze methode van proefsleuven het meest aangewezen om archeologische sites op te sporen en te prefereren boven andere systemen. Zie *Onderzoeksrapport agentschap Onroerend Erfgoed 48. Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie.*

Figuur 3: Plan van proefsleuven op GRB (bron GRB: www.geopunt.be)

Er worden extra volgsleuven, dwarssleuven of kijkvensters aangelegd om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen. Er wordt 10% van de onderzoekbare oppervlakte opengelegd door middel van sleuven en 2,5% door middel van volgsleuven, dwarssleuven of kijkvensters. Op die manier wordt 12,5% van het onderzoeksgebied onderzocht en kan met een minimale kost een betrouwbare inschatting gemaakt worden omtrent het archeologisch potentieel van de site. Zodoende kan men ook beter de onderzoekstermijn en –kost inschatten bij een eventueel vervolgonderzoek.[2]

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Het dichten gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat de draagkracht van de bodem minstens gelijk is aan de draagkracht voorafgaand de start van het veldwerk. Indien nodig worden kwetsbare sporen (vb. brandrestengraven) afgedekt met waterdoorlatende doek.

[2] HANECA K., DEBRUYNE S., VANHOUTTE S. en ERVYNCK A., Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie. Onderzoeksrapporten agentschap Onroerend Erfgoed, juli 2016.

Gezien het sleuvenonderzoek pas kan worden uitgevoerd na af- en uitbraak van de gebouwen is het nog niet mogelijk op het moment van schrijven van deze archeologienota het best geschikte proefsleuvenplan op te maken. Ook kunnen bepaalde zones uitgesloten worden van het proefsleuvenonderzoek, indien uit de afbraak duidelijk zou blijken dat een deel van het terrein te verstoord is om archeologische kenniswinst te hebben. Dit dient aangetoond en gemotiveerd in het verslag van resultaten. Het is aangewezen dat het exacte sleuvenplan op moment van aanvang opnieuw wordt geëvalueerd door de erkende archeoloog die het proefsleuvenonderzoek zal uitvoeren, en dit in overleg met de initiatiefnemer (die eventuele randvoorwaarden kan opleggen) en rekeninghoudend met externe omstandigheden (bvb. terreinsituatie op moment van uitvoering,…).

Het archeologisch ensemble zal gedurende en na het afronden van het onderzoek bewaard worden bij Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat, 8770 Ingelmunster. Na afronding en oplevering van de rapportage wordt het ensemble definitief bewaard bij de bouwheer. Bewaring gebeurt conform de bepalingen in de Code Van Goede Praktijk (hoofdstuk 30.2).

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hierboven beschreven methodes dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. De diverse fases van vooronderzoek moeten niet uitgevoerd worden indien de geplande bouwwerken, waarvoor deze archeologienota wordt opgesteld, niet zullen worden uitgevoerd. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden. Het gefundeerd kunnen beantwoorden van de vraagstelling is dus het evaluatiecriterium aan de hand waarvan de erkende archeoloog zal bepalen of het onderzoeksdoel succesvol bereikt is.

- **Gewenste competenties**

➔ In het kader van het proefsleuvenonderzoek dient het team te bestaan uit minstens 2 archeologen waarbij minstens één van de uitvoerende archeologen ten minste 220 werkdagen veldervaring heeft met onderzoek op zandbodems en tenminste 40 werkdagen met onderzoek op plaggenbodems, en beide beschikken over minstens 20 werkdagen veldervaring wat betreft proefsleuvenonderzoek.

➔ Gedurende het veldwerk dient een (assistent-)aardkundige op afroep beschikbaar te zijn op het terrein. De (assistent-)aardkundige moet beschikken over aantoonbare ervaring met zandbodems.

- **Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk**

Er zijn geen voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.

Bureauonderzoek 2016K293 Izegem Bosmolens - Bijlage 1: Zone van de geplande werken

2016K293

MONUMENT VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

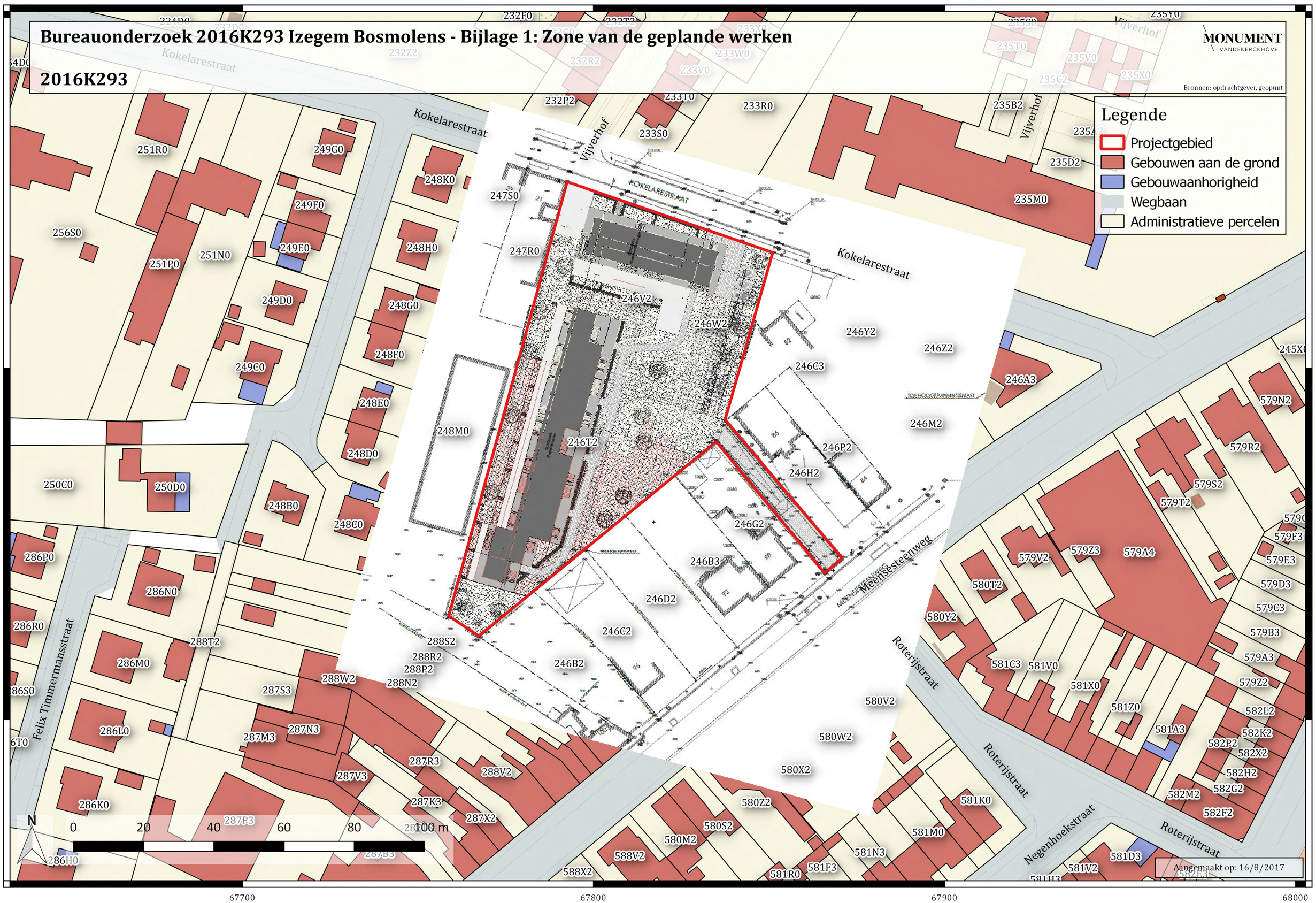

Aangemaakt op: 16/8/2017

Bureauonderzoek 2016K293 Izegem Bosmolens - Bijlage 2: Proefsleuven op GRB

2016K293

MONUMENT VANDEKERCKHOVE
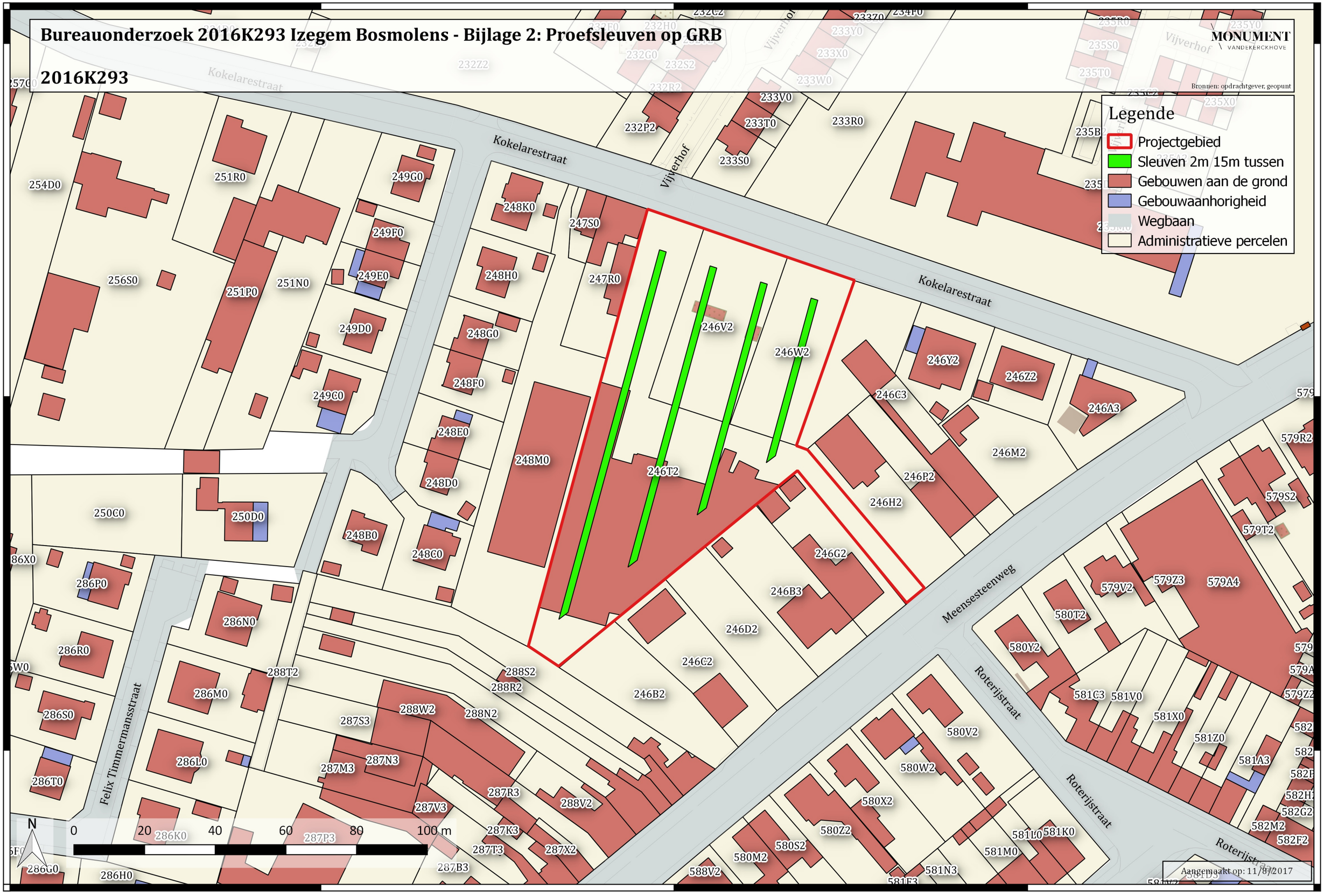
Bronnen: opdrachtgever, geopunt